

داستان یک آمریکایی که تبریزی‌ها دوستش دارند

منطقه آذربایجان شرقی، هوارد باسکرویل در دهم آوریل 1885 میلادی در محله نارت پلاته آمریکا متولد شد و تحصیلات مقدماتی‌اش را در کالج این ایالت به پایان رساند.

قرار نیست همه ی آمریکایی ها مثل ترامپ، پمپئو و بولتون باشند، افرادی مثل «هوارد باسکرویل» هم پیدا می شوند که کیلومترها دور از وطن در صف اول آزادی خواهی برای ملتی دیگر جنگیده و در نهایت شهید هم می شوند. به گزارش ایسنا، منطقه آذربایجان شرقی، هوارد باسکرویل در دهم آوریل 1885 میلادی در محله نارت پلاته آمریکا متولد شد و تحصیلات مقدماتی‌اش را در کالج این ایالت به پایان رساند. باسکرویل که در سال 1907 میلادی به عنوان معلم تاریخ در مدرسه‌ای در مموریال تبریز مشغول تدریس بود، در روزهای پر تب و تاب مجاهدت مشروطه خواهان در برابر قوای دولتی، به جای تدریس تاریخ مردگان به زنده های تاریخ ساز تبریز پیوست و شریک حق جویی ها و حق طلبی های آنان شد. سردیس این معلم آمریکایی به عنوان یکی از تمثال های انقلاب مشروطیت در خانه موزه مشروطه تبریز به نمایش گذاشته شده است.

باسکرویل چگونه شهید شد؟

باسکرویل با تشکیل گروهی تحت عنوان «فوج نجات» به شاگردان خود مشق نظامی داد و برای آگاهی نیافتن سرکنسول آمریکا و عوامل مدرسه از این موضوع، حیاط ارک تبریز را به این منظور انتخاب کرد، باسکرویل اولین کسی بود که صبح روز دوشنبه سی ام فرودین ماه 1288 قدم به میدان جنگ گذاشت و به گروه خود دستور حمله داد، اما در محله «شنب غازان» مورد اصابت گلوله دشمن قرار گرفت و شهید شد.

باسکرویل، دوشادوش ستارخان و باقرخان جنگید

«کریم میمنت نژاد» - پژوهشگر تاریخی در خصوص باسکرویل به ایسنا می گوید: کشورهای مختلف در دوران مشروطه با تاسیس مدارس و بیمارستان ها در حوزه آموزش و بهداشت و درمان به کشور ما کمک می‌کردند و برخی از این‌ها از سوی مراکز خیریه تحت عنوان میسیون حمایت می شدند. وی ادامه می‌دهد: میسیون به معنی مبلغ مذهبی بود و این گروه خیریه، چندین بیمارستان و مدرسه در تبریز و ارومیه تاسیس کرده بودند که مدرسه مموریال (یادبود) تبریز یکی از آن ها بود و ساختمان آن هنوز هم موجود است. وی می افزاید: هوارد باسکرویل یکی از معلمان خارجی مشغول به تدریس در این مدرسه و دارای افکار آزادی خواهانه بود که جملاتش در این خصوص باقی مانده است، باسکرویل معتقد بود «اگر من برای تدریس آزادی از آمریکا به اینجا آمده ام، اکنون آزادی در کوچه های تبریز در خون غلطان بوده و وظیفه من، جنگیدن با استبداد است».

این تبریز پژوه می گوید: به دنبال وقوع جنگ 11 ماهه تبریز و تلاش قوای دولتی برای تسلیم کردن تبریزی ها، باسکرویل نیز به جمع مجاهدان مشروطه پیوسته و دوشادوش ستارخان و باقرخان جنگید. وی ادامه می دهد: پس از شهادت او مردم تبریز به پاس قدردانی از مجاهدت این معلم شهید آمریکایی، او را با نهایت احترام و با تشریفات خاص در گورستان ارامنه تبریز واقع در چهار راه شهناز به خاک سپردند و خوشبختانه مزار او نیز از معدود مزارهای سالمی است که از شهادت مشروطه به جا مانده است.

وی با اشاره به قدردانی زنان تبریزی از مادر شهید باسکرویل با بافتن فرش، اظهار می‌کند: زنان تبریزی فرشی منقش به عکس هوارد بافتند تا برای دلجویی و قدردانی از مادر این شهید، آن را به آمریکا بفرستند. میمنت نژاد با انتقاد از این که نام مدرسه مموریال را تغییر داده اند، می گوید: متأسفانه همه در شهر ما متخصص اسم عوض کردن شده اند و این در حالی است که نام ها نشانه های هویتی یک شهر هستند و با این تغییر نام ها نسل بعد هرگز نمی‌تواند از این حقایق تاریخی مطلع شوند.

وی می افزاید: الان هیچ نمادی از این معلم شهید در سطح شهر نمی‌بینیم و در گذشته همه ساله در روز چهاردهم مرداد، مراسم موزیکالی برای گرامیداشت شهدای مشروطه برگزار می‌شد که یکی از آن‌ها شهدا هوارد باسکرویل بود.

به گزارش ایسنا، با توجه به این که هیچ نماد یا تمثالی از این شهید آمریکایی در میادین و معابر شهر وجود ندارد و تا کنون مراسمی برای تکریم وی برگزار نشده است، برای اطلاع از توضیحات مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی، با او گفت‌وگو می کنیم:

تکریم مفاخر تنها وظیفه اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی نیست

محمد محمدپور - مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی در این خصوص به ایسنا می گوید: به منظور تکریم و تقدیر از مفاخر استان، ابلاغیه ای به انجمن آثار و مفاخر فرهنگی صادر شده است، اما تکریم مفاخر تنها وظیفه ارشاد نبوده و همه باید برای تحقق آن تلاش کنند.

وی ادامه می دهد: نصب آلمان های مفاخر وظیفه شهرداری بوده و در خصوص مرمت آرامگاه های مفاخر نیز باید میراث فرهنگی همت کند، اما منکر این نیز نیستیم که اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی هم در این میان نقش دارد و اگر نویسندگان استان در این خصوص همت کنند، استقبال می کنیم.

وی در پایان خاطرنشان می کند: باسکرویل معلم بوده است و احتمالاً آموزش و پرورش نیز برنامه‌ای برای تکریم این شخصیت تاریخی دارد.

برای شنیدن برنامه‌های احتمالی اداره کل آموزش و پرورش استان با معاون پرورشی این اداره کل گفت وگو

می&irm;کنیم: طاهر علمی - معاون پرورشی اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان شرقی نیز در این خصوص به ایسنا می&irm;گوید: در این که هوارد باسکرویل یک معلم بوده است و در جریان انقلاب مشروطه به شهادت رسیده است، شکی نیست، اما در کتب تاریخی موجود نیز اطلاعات زیادی در مورد این شخصیت وجود ندارد. وی خاطرنشان می&irm;کند: به دلیل نبود منابع کافی و موثق در مورد این معلم فکر نمی کنم این موضوع ارزش پژوهشی داشته باشد، هر چند هوارد باسکریل افکار آزادیخواهانه داشته است، اما اطلاعاتی از دیدگاه او نسبت به اسلام در دسترس نیست. بر اساس این گزارش؛ نکته قابل تامل در مورد این شخصیت تاریخی این است که در اغلب تماس هایی که با مسئولان گرفتیم نام شهید آمریکایی مشروطه به گوش مسئولان امر آشنا نبود و برخی نام «هوارد باسکرویل» را برای اولین بار از زبان ما می شنیدند! گزارش از نسرين سوار - خبرنگار ایسنا در آذربایجان شرقی